

Nadzór nad jakością handlową żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego

Dorota Balińska-Hajduk

**Dyrektor Biura Kontroli Jakości Handlowej
Główny Inspektorat Jakości handlowej Artykułów
Rolno-Spożywczych**

Brwinów, 16 stycznia 2017 roku

URZĘDOWA KONTROLA W POLSCE

Podstawa prawna funkcjonowania IJHARS

**Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 roku
o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych
(Dz. U. z 2016 roku Nr 1604 ze zm.)**

Ustawa reguluje sprawy jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz organizację i zasady działania Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

Kontrole IJHARS dotyczą działalności gospodarczej w zakresie produkcji, składowania, konfekcjonowania i obrotu artykułami rolno-spożywczymi.

IJHARS

Struktura i baza laboratoryjna IJHARS

IJHARS

Cel działania Inspekcji JHARS

Zapobieganie wprowadzania do obrotu produktów niespełniających wymagań w zakresie jakości handlowej

Ochrona konsumentów i producentów, poprzez zapewnienie dostępu do rzetelnych informacji na temat artykułów rolno-spożywczych.

Przeciwdziałanie nieuczciwym praktykom rynkowym i nieuczciwej konkurencji.

Ułatwienie wymiany handlowej – zarówno z państwami trzecimi, jak i na obszarze jednolitego rynku wewnętrznego UE.

Zakres działania IJHARS

Nadzór nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji na rynku krajowym.

Kontrolę jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą.

Współudział w realizacji zadań wynikających ze Wspólnej Polityki Rolnej.

Działania kontrolne związane z działalnością gospodarczą prowadzoną przez przedsiębiorcę.

Koordinację współpracy Polski z organizacjami międzynarodowymi zajmującymi się żywnością i jej obrotem.

IJHARS

Zadania IJHARS w ramach nadzoru nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych na rynku krajowym:

- ➔ **Kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz warunków składowania i transportu.**
- ➔ **Kontrola żywności w rolniczym handlu detalicznym.**

JAKOŚĆ HANDLOWA

parametry
fizykochemiczne

cechy
organoleptyczne
(np. barwa, smak,
wygląd)

oznakowanie
(informacje na
opakowaniu, etykiecie,
czy załączonej
dokumentacji)

**Nie obejmuje: wymagań
weterynaryjnych, sanitarnych
i fitosanitarnych!!!**

ARTYKUŁ ROLNO-SPOŻYWCZY

runo leśne

dziczyzna

organizmy morskie
i słodkowodne

produkty rolne w postaci surowców, półproduktów oraz
wyrobów gotowych otrzymanych z tych surowców
i półproduktów, w tym środki spożywcze

IJHARS

KONTROLA JAKOŚCI HANDLOWEJ

Kontrola polega na sprawdzeniu czy artykuły rolno-spożywcze:

- spełniają wymagania jakości handlowej określone w przepisach krajowych i wspólnotowych
- spełniają wymagania zadeklarowane przez producenta
- ich składowanie lub transport zapewnia zachowanie właściwej jakości handlowej

IJHARS

**Produkty żywnościowe,
dla których wymagania jakościowe regulują przepisy**

Przetwory mleczne

Wyroby czekoladowe i kakaowe

Miód

Świeże owoce i warzywa

Soki i nektary owocowe

Dzemy i galaretki

Ekstrakty kawy i cykorii

Oliwa z oliwek

Napoje spirytusowe i wyroby winiarskie

IJHARS

**Produkty żywnościowe,
dla których brak jest obligatoryjnych przepisów**

Wędliny

Pieczywo

Makarony

Napoje bezalkoholowe

Przetwory zbożowe

Wyroby garmażeryjne

Przyprawy

IJHARS

KONTROLA JAKOŚCI HANDLOWEJ OBEJMUJE

- sprawdzenie dokumentów
- sprawdzenie opakowania, oznakowania, prezentacji
- oględziny artykułu rolno-spożywczego
- pobranie próbek i wykonanie badań laboratoryjnych
- ustalenie klasy jakości artykułu rolno-spożywczego
- sprawdzenie sposobu produkcji artykułu rolno-spożywczego lub prawidłowości przebiegu procesu technologicznego, o ile wynika to z odrębnych przepisów

IJHARS

ZASADY KONTROLI

**Kontrolę przeprowadza pracownik Inspekcji JHARS
po okazaniu**

- ❖ legitymacji służbowej oraz
- ❖ upoważnienia do przeprowadzenia kontroli

LEGITYMACJA SŁUŻBOWA

Awers

RZECZPOSPOLITA POLSKA

**INSPEKCJA JAKOŚCI
HANDLOWEJ ARTYKUŁÓW
ROLNO-SPOŻYWCZYCH**

..... INSPEKTORAT
JAKOŚCI HANDLOWEJ ARTYKUŁÓW
ROLNO-SPOŻYWCZYCH W

Rewers

LEGITYMACJA SŁUŻBOWA

FOTOGRAFIA 22 X 28 mm	Imię	Nazwisko
	Stanowisko służbowe	Organ wydający
	Nr legitymacji

Data wydania

Wydano na podstawie art. 20a ust. 2 pkt ... ustawy
z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów
rolno-spożywczych (Dz. U. z 2015 r., poz. 678, z późn. zm.).

INSPEKCJA JAKOŚCI HANDLOWEJ
ARTYKUŁÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH

**Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 marca 2016 r.
w sprawie wzoru legitymacji służbowej pracowników Inspekcji Jakości
Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych dokonujących kontroli
(Dz. U. z 2016 r., poz. 523)**

UPOWAŻNIENIE DO PRZEPROWADZENIA KONTROLI

Awers:

IMIENNE OKRESOWE UPOWAŻNIENIE DO PRZEPROWADZENIA KONTROLI	
Oznaczenie organu przeprowadzającego kontrolę	
A. DANE KONTROLUJĄCEGO	Numer upoważnienia.....
1. Nazwisko	2. Imię
3. Stanowisko służbowe	4. Nr legitymacji służbowej
B. Podstawa prawna:	
C. OKRES OBOWIĄZYWANIA UPOWAŻNIENIA:	
Od dnia	Do dnia
Pieczęć urzędowa	Data i miejsce wystawienia oraz podpis osoby udzielającej upoważnienia z podaniem zajmowanego stanowiska lub pełnionej funkcji

Rewers:

D. ZAKRES PRZEDMIOTOWY KONTROLI

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia XXXX 2016 r.
w sprawie wzoru okresowego upoważnienia do przeprowadzenia kontroli

ZASADY KONTROLI

W przypadku gdy artykuł rolno-spożywczy nie spełnia wymagań określonych w przepisach lub zadeklarowanych przez producenta, Wojewódzki Inspektor JHARS, w zakresie swoich kompetencji nakłada sankcje

PENALTY

Co grozi za nieprawidłowe oznakowanie produktu ???

SANKCJE KARNE

ustawa z dnia 21 grudnia 2000 roku
o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych
(Dz. U. z 2014 r. poz. 669)

IJHARS

SANKCJE

Wojewódzki inspektor JHARS, w drodze **decyzji administracyjnej**, może :

- zakazać wprowadzenia do obrotu artykułu niespełniającego wymagań jakości handlowej
- nakazać poddanie określonym zabiegom
- nakazać przeklasyfikowanie
- nakazać zniszczenie
- zakazać składowania lub transportu w nieodpowiednich warunkach

SANKCJE

**Wojewódzki inspektor JHARS, w przypadku stwierdzenia
nieprawidłowości**

**przekazuje pisemnie kontrolowanemu
zalecenia pokontrolne
i wzywa do usunięcia nieprawidłowości
w określonym terminie**

SANKCJE

Wojewódzki inspektor JHARS może wymierzyć **kary finansowe** na podmioty, które wprowadzają do obrotu :

- zafałszowaną żywność,
- produkty o niewłaściwej jakości handlowej określonej w przepisach lub zadeklarowanej przez producenta

Kary wymierzane przez organy Inspekcji są nakładane na osoby odpowiedzialne za stwierdzone nieprawidłowości

ŻYWNOŚĆ ZAFALSZOWANA

Z
A
F
A
Ł
S
Z
O
W
A
N
I
E

❖ nazwa produktu niezgodna z przepisami albo niezgodna z prawdą

❖ dane niezgodne z prawdą w zakresie:

- składu
- pochodzenia
- terminu przydatności do spożycia
- daty minimalnej trwałości
- zawartości netto lub klasy jakości handlowej

❖ dokonano zabiegów, które zmieniły lub ukryły rzeczywisty skład produktu lub nadały mu wygląd produktu zgodnego z przepisami

INFORMACJE PODAWANE DO PUBLICZNEJ WIADOMOŚCI

Informacje zawarte w decyzjach, o których mowa
w art. 29 ust. 1 i art. 40a ust. 1 pkt 4, dotyczące
zafałszowań artykułów rolno-spożywczych

podawane są do publicznej wiadomości,
z pominięciem informacji stanowiących tajemnicę
przedsiębiorstwa oraz inne tajemnice podlegające
ochronie na podstawie przepisów odrębnych

od 1 stycznia 2017 roku

- **ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2016 r., poz. 2007)**
- **rozporządzenie MRiRW z dnia 16 grudnia 2016 roku w sprawie wzoru znaku graficznego zawierającego informację „Produkt polski” (Dz. U. z 2016 r., poz. 2148)**

„Produkt polski”

art. 7b ust. 1 i 2 ustawy o zmianie ustawy o jhars

**Produkt
nieprzetworzony**

**Produkt
przetworzony**

rozporządzenie (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady
z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych

IJHARS

Produkt nieprzetworzony

rozporządzenie (WE) nr 852/2004

Produkt, który **nie podlegał przetwarzaniu**,
ale mógł zostać
rozdzielony, podzielony na części, przecięty,
pokrojony, pozbawiony kości, rozdrobniony,
oskórowany, skruszony, nacięty, wyczyszczony,
przycięty, pozbawiony łusek, zmielony, schłodzony,
zamrożony, głęboko zamrożony lub rozmrożony

IJHARS

**PRODUKT
POLSKI**

Produkt nieprzetworzony

Produkcja podstawowa* tego produktu odbyła się na terytorium **Rzeczypospolitej Polskiej**; w przypadku:

- **mięsa** – jeżeli zostało pozyskane ze zwierząt urodzonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz, których chów i ubój odbyły się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej
- **produktów pochodzenia zwierzęcego innych niż mięso** (mleko, jaja) – jeżeli zostały pozyskane ze zwierząt, których chów odbywa się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

*produkcja, uprawa lub hodowla produktów podstawowych, w tym zbiory, dojenie i hodowla zwierząt gospodarskich przed ubojem, a także łowiectwo i rybołówstwo oraz zbieranie runa leśnego - [rozporządzenie \(WE\) nr 178/2002](#)

IJHARS

Produkt przetworzony

rozporządzenie (WE) nr 852/2004

Środek spożywczy uzyskany w **wyniku przetworzenia produktów nieprzetworzonych.**

Produkt ten może zawierać składniki niezbędne do ich wyprodukowania lub nadania mu specyficznego charakteru.

Przetwarzanie – każde działanie, które znacznie zmienia produkt wyjściowy, w tym ogrzewanie, wędzenie, peklowanie, dojrzewanie, suszenie, marynowanie, ekstrakcję, wyciskanie lub połączenie tych procesów

IJHARS

**PRODUKT
POLSKI**

Produkt przetworzony

W etykietowaniu produktu przetworzonego, będzie można zawrzeć informację „Produkt polski” jeżeli:

- zostanie on **wyprodukowany** na **terytorium Rzeczypospolitej Polskiej**
- **wszystkie jego składniki w postaci produktów nieprzetworzonych** będą spełniać warunki określone dla produktów nieprzetworzonych lub zostaną wyprodukowane na **terytorium Rzeczypospolitej Polskiej** wyłącznie ze składników spełniających wymagania określone również dla produktów nieprzetworzonych

IJHARS

Produkt przetworzony

Jeżeli do jego produkcji użyto innych składników:

- 1) łączna masa tych składników wynosi **nie więcej niż 25%** łącznej masy wszystkich składników w chwili ich użycia do wyprodukowania tego produktu, nie licząc masy wody użytej do jego produkcji, **oraz**
- 2) **nie można zastąpić tych składników** takimi samymi składnikami, które zostały wyprodukowane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

IJHARS

**Oznakowanie produktów spełniających określone
w projekcie ustawy wymagania będzie możliwe
poprzez**

 podanie informacji „Produkt polski” bądź

 **zamieszczenie znaku graficznego zawierającego tę
informację**

Znak graficzny

- ❖ **Kształt prostokąta, podzielonego w poziomie na dwa prostokąty. Kontur znaku wyznacza obrys w kolorze czerwonym.**
- ❖ **Górny prostokąt w kolorze białym zawiera wyśrodkowany wyraz „produkt” w kolorze czerwonym, napisany za pomocą wersalików fontu Calibri Bold. Wielkość liter stanowi $\frac{1}{2}$ wysokości tego prostokąta.**
- ❖ **Dolny prostokąt w kolorze czerwonym zawiera wyśrodkowany wyraz „polski” w kolorze białym, napisany za pomocą wersalików fontu Calibri Bold, Wielkość liter stanowi $\frac{3}{4}$ wysokości tego prostokąta.**

**Artykuły rolno-spożywcze, które są oznakowane
znakiem graficznym**

„Produkt polski”

**niezgodnym z wzorem określonym
w przepisach, mogą pozostać w obrocie**

do 31 grudnia 2017 r.

IJHARS

Stosowanie oznakowania

„Produkt polski”

jest dobrowolne, jednakże wiąże się z konsekwencją przestrzegania przepisów określonych w ustawie

Jako element oznakowania podlega kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych

IJHARS

**Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-
Spożywczych**

Główny Inspektorat

ul. Wspólna 30

00-930 Warszawa, Polska

Tel. + 48 22 623-29-00, + 48 22 623-29-01

Fax + 48 22 623-29-98

www.ijhars.gov.pl

e-mail: sekretariat@ijhars.gov.pl

IJHARS